

الگوی روابط ساختاری ولع مصرف بر اساس حساسیت به تقویت، تحمل آشتفتگی و دلسوزی به خود با نقش میانجی خودکارآمدی ترک

سجاد بشرپور^۱، شیرین احمدی^۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۴/۰۱ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۹/۱۹

چکیده

هدف: ولع مصرف مانع عمدہ‌ای برای درمان موثر اعتیاد به مواد است. پژوهش حاضر با هدف بررسی الگوی روابط ساختاری ولع مصرف بر اساس حساسیت به تقویت، تحمل آشتفتگی و دلسوزی به خود با نقش میانجی خودکارآمدی ترک انجام شد. **روش:** پژوهش حاضر به روشن‌های انجام شد. افراد وابسته به مواد (هروئین) که در نیمه دوم سال ۱۳۹۷ به مراکز ترک اعتیاد شهر اردبیل مراجعه کردند، جامعه آماری پژوهش را تشکیل دادند. تعداد ۲۴۵ نفر از این افراد به شیوه نمونه‌گیری خوش‌ای تصادفی انتخاب و به صورت انفرادی و در محل مرکز به پرسشنامه‌های ولع مصرف، حساسیت به تقویت، تحمل آشتفتگی، دلسوزی به خود و خودکارآمدی ترک پاسخ دادند. **یافته‌ها:** نتایج ضریب همبستگی نشان داد ولع مصرف با حساسیت به پاداش و تنبیه ارتباط مثبت و با نمره کل تحمل آشتفتگی و مؤلفه‌های آن و با نمره کل دلسوزی به خود و مؤلفه‌های (مهربانی به خود، انسانیت مشترک و ذهن‌آگاهی) و خودکارآمدی ترک رابطه منفی و با مؤلفه‌های (خودداری، انزوا و همدردی‌بیش از حد) رابطه مثبت دارد. همچنین بین خودکارآمدی ترک و حساسیت به پاداش و تنبیه ارتباط منفی و با نمره کل تحمل آشتفتگی و مؤلفه‌های آن و با نمره کل دلسوزی به خود و مؤلفه‌های (مهربانی به خود، انسانیت مشترک و ذهن‌آگاهی) رابطه مثبت و مؤلفه‌های (خودداری، انزوا و همدردی‌بیش از حد) رابطه منفی دارد. شاخص‌های برازش مدل نیز، مسیر حساسیت به پاداش و تنبیه، تحمل آشتفتگی و دلسوزی به خود به ولع مصرف را با میانجی‌گری خودکارآمدی ترک تأیید کرد. **نتیجه-گیری:** نتایج نشان داد که حساسیت به پاداش و تنبیه، تحمل آشتفتگی و دلسوزی به خود هم به صورت مستقیم و هم به صورت غیر مستقیم با میانجی‌گری خودکارآمدی ترک می‌توانند با ولع مصرف ارتباط داشته باشند.

کلید واژه‌ها: حساسیت به تقویت، تحمل آشتفتگی، دلسوزی به خود، خودکارآمدی ترک، ولع مصرف

۱. نویسنده مسئول: دانشیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران، پست الکترونیکی:

basharpoor_sajjad@uma.ac.ir.com:

۲. دانشجوی دکتری تخصصی روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

مقدمه

یکی از مشکلات اصلی در جوامع امروزی، مصرف مواد است که منجر به پیامدهای اجتماعی منفی برای جوامع می‌شود (فتیز^۱ و همکاران، ۲۰۱۵). ویژگی اصلی اختلالات اعتیادی مرتبط با مواد، مجموعه‌ای از نشانه‌های شناختی، رفتاری و فیزیولوژیکی است که نشان می‌دهند فرد با وجود مشکلات قابل ملاحظه‌ی مرتبط با مواد، مصرف مواد را ادامه می‌دهد؛ اختلالات مصرف مواد شامل استفاده از الکل یا داروهایی که باعث اختلالات بالینی و عملکردی و منجر به نتایج منفی مانند مشکل در انجام مسئولیت‌ها، مشکلات بهداشتی و رنج عمومی در زندگی فرد می‌شود، می‌باشد (انجمان روانپزشکی آمریکا، ۲۰۱۳). مصرف مواد مخدر عامل خطر مهم سلامت جامعه در سراسر جهان می‌باشد و تأثیر مستقیم بر اهداف سلامت دارد (سازمان جهانی بهداشت، ۲۰۱۸). میزان شیوع بالای اعتیاد درمان‌های متناسب با نیاز بیماران را بسیار مهم و اجتناب‌ناپذیر می‌کند. علی‌رغم تلاش‌های بسیار متخصصان اعتیاد و به کارگیری درمان‌های مختلف روزآمد، عاملی که درمان را بنا به دلایل مختلف از جمله پیچیده بودن انسان، تغییر در سیستم مغزی و هورمونی، محیط خانوادگی و سیستم حمایتی فرد وابسته، بستر و محیط پدیدآیی اعتیاد، وسواسی- جبری بودن آن، شیوه اجتناب افراد از مواد، شدت، مقدار و مدت مصرف با مشکل مواجه می‌کند لغزش‌ها^۱ و عود^۲ است (روزنبرگ^۳، ۲۰۰۹). شواهد نشان می‌دهند که یکی از عوامل اصلی عود اعتیاد، ولع مصرف^۴ است (سری، فاتسیس، دنیز، اسوندسن و آیریاکمب^۴، ۲۰۱۵). نظریه‌های مصرف مواد بر نقش ولع مصرف در استفاده مداوم مواد مخدر تأکید دارند (برسین و ورونا^۵، ۲۰۱۹). ولع مصرف به عنوان تجربه‌ی ذهنی از میل شدید یا تمایل به استفاده از یک ماده معین و شدت اشتیاق فرد در هنگام تلاش برای تغییر تعریف شده است (ایریکمب^۶، و همکاران، ۲۰۱۶). میزان ولع مصرف تحت تأثیر شاخص‌های مصرف مواد

۲۴۶

246

 سال سیزدهم، شماره ۴۵، زمستان ۱۳۹۸
 Vol. 13, No. 54, Winter 2020

1. Fatseas
2. American Psychiatric Association
3. Rosenberg

4. Serre, Fatseas, Denis, Swendsen & Auriacombe
5. Bresin&Verona
6. Auriacombe

مانند میزان مصرف، مدت زمان پرهیز یا شدت وابستگی و تخمین طول مدت مربوط به زمان ترک قرار می‌گیرد (سری و همکاران، ۲۰۱۵).

یکی از عوامل مرتبط با ولع مصرف حساسیت بالای افراد وابسته به مواد، نسبت به پاداش می‌باشد. نظریه حساسیت به پاداش^۱ یکی از مدل‌های نوروساکولولژیک شخصیت است که توسط گری^۲ (۲۰۰۰)، بر اساس تفاوت‌های فردی در واکنش به محرك‌های تنبیه‌کننده و پاداش دهنده مطرح شده است (بشریپور، ۱۳۹۴). شواهد نشان می‌دهد که حساسیت به پاداش بالا ممکن است به عنوان یک عامل خطر بالقوه برای انگیزش و وابستگی افراد به مصرف مواد باشد (ون هیمل- رایتر، دی جانگ، استافین و وایرس^۳، ۲۰۱۵). پژوهش‌های قبلی بیانگر ارتباط مداوم بین وابستگی به مواد و حساسیت به پاداش در مصرف کنندگان الكلی است (ون هیمل- رایتر، دی جانگ، دی جان و اولد هینکل^۴، ۲۰۱۶). استیناسیون و ورنون^۵ (۲۰۱۶) در مطالعات خود نشان دادند افرادی که سیستم فعال‌ساز رفتاری بالاتری دارند بیشتر مستعد مصرف مواد مخدر هستند. شواهد نشان می‌دهد که سیستم پاداش نقش مهمی در وابستگی به مواد دارد (سان^۶، و همکاران، ۲۰۱۸). احمدی، بشریپور و نریمانی (۲۰۱۹) در پژوهش خود نشان دادند بین حساسیت به پاداش و تنبیه با ولع مصرف ارتباط وجود دارد.

یکی از سازه‌های مهمی که به طور بالقوه در رشد و نگهداری مشکلات استفاده از مواد مخدر از جمله ولع مصرف دخیل است، تحمل آشفتگی^۷ است (لیرو، زولنسکی و برنشتاین^۸، ۲۰۱۰). تحمل آشفتگی به چگونگی پاسخ‌دهی افراد به عاطفه منفی گفته می‌شود که اطلاعات اضافی دیگری فراتر از آگاهی فرد از میزان عواطف منفی تجربه شده را شامل می‌شود. این رفتار پاسخ عاطفی سودمندی است که به عنوان توانایی شخص برای تحمل حالات درونی ناخوشایند تعریف شده است (والنسکی، وجانویک، برن استین و

1. sensitivity to reinforcement
2. Gray
3. Van Hemel-Ruiter, de Jong,
Ostafin & Wiers
4. Van Hemel-Ruiter, de Jong,
Ostafin & Oldehinkel

5. Stenason & Vernon
6. Sun
7. Distress tolerance
8. Leyro,Zvolensky & Bernstein

لیرو^۱، ۲۰۱۰). نتایج مطالعات بشرپور و عباسی (۱۳۹۳) نشان داد که شدت وابستگی به مواد و لع مصرف با میزان تحمل آشفتگی رابطه منفی دارد. نتایج مطالعه سو^۲ (۲۰۱۷) نشان داد که تحمل آشفتگی پایین به عنوان عامل مهم برای آشکارسازی، حفظ و بقا و بازگشت مشکلات در بین مصرف کنندگان الكل می‌باشد. مطالعات بینا، گرین، داورتر و لجوئتر^۳ (۲۰۱۷) نشان داد که سطوح بالای تحمل آشفتگی، شرایط مطلوب بیرونی، انگیزه درونی بالاتر و آمادگی‌بیشتر به درمان از شاخص‌های مهم درمان در بین سوء مصرف کنندگان مواد می‌باشد. یافته‌های پژوهش گیلمور^۴، و همکاران (۲۰۱۸) نشان می‌دهد که مهارت‌های تحمل پذیری آشفتگی در کاهش مصرف الكل نقش دارد. سیمونز، سیستاد و هانسن^۵ (۲۰۱۸) در پژوهش خود نشان دادند تحمل آشفتگی ارتباط معناداری با شدت مصرف الكل دارد.

از جمله متغیرهای دیگری که می‌تواند با رفتارهای اعتیاد ارتباط داشته و به عنوان یک عامل حفاظتی در برابر لع مصرف عمل نماید، دلسوزی به خود^۶ است. دلسوزی به خود توانایی قبول جنبه‌های نامطلوب زندگی است (نف و گرم^۷، ۲۰۱۳). این سازه شامل سه مؤلفه اصلی است: ۱. مهربان بودن و درک خود در موقع رنج یا بی کفایتی ادراک شده، ۲. حس انسان بودن مشترک و تشخیص این که درد و ناکامی جنبه‌های اجتناب‌ناپذیر تجربه مشترک انسانی می‌باشند و ۳. آگاهی متعادل از هیجان‌های شخصی یعنی توانایی مواجهه مشترک انسانی می‌باشند و ۳. آگاهی متعادل از هیجان‌های شخصی یعنی توانایی مواجهه (نه اجتناب) بدون اغراق، نمایش و ترحم به خود با احساسات و افکار دردناک (نف، ۲۰۰۳). دلسوزی به خود در میزان موفقیت مداخلات رفتاری در سلامت، مانند کسانی که برای ترک مصرف سیگار اقدام می‌کنند نقش مهمی دارد (کلی، زورف، فوا و گیلبرت^۸، ۲۰۰۹). برخی مطالعات نشان می‌دهد بین عوامل خطر برای مصرف مواد و دلسوزی به خود ارتباط وجود دارد (ویتس، دیر، لی و ویکرل^۹، ۲۰۱۱). پولپسا، پانیگواب، ویکلکونک و

۲۴۸
248

۱۳۹۸ شماره ۵۴، سیاستن
سال سیزدهم، Vol. 13, No. 54, Winter 2020

1. Zvolensky, Vujanovic, Bernstein & Leyro
2. Seo
3. Bina, Greena, Daughtersb& Lejuezc
4. Gilmore

5. Simons,Sistad&Hansen
6. Self-Compassion
7. Neff&Germer
8. Kelly, Zuroff, Foa& Gilbert
9. Vettese, Dyer, Li&Wekerle

پتربر^۱ (۲۰۱۸) در مطالعه خود با عنوان «رابطه بین دلسوزی به خود و خطر استفاده از مواد مخدر» به این نتیجه رسیدند که استفاده از مواد مخدر ارتباط معناداری با دلسوزی به خود دارد.

یکی از عواملی که امروزه به عنوان متغیر واسطه‌ای توجه زیادی را دریافت کرده، خودکارآمدی ترک^۲ است. خودکارآمدی یکی از شناخته شده‌ترین سازه‌های کلیدی در بسیاری از الگوهای آموزشی و ارتقای سلامت است. به معنی باور فرد به توانایی انجام موفقیت‌آمیز یک رفتار است. خودکارآمدی به اعتقاد و باور فرد اشاره دارد که به واسطه آن می‌تواند اقدامات لازم را در جهت رسیدن به هدف موردنظر به نحو موفقیت‌آمیزی به مرحله اجرا درآورد (بندورا^۳، ۱۹۹۷). یافته‌های پژوهشی حاکی از این است که بین خودکارآمدی و سوءصرف جوانان و نوجوانان رابطه وجود دارد (تات، ویو، مک‌کیوآید، کیومین و شریور^۴، ۲۰۰۸). می‌توان گفت عزت‌نفس و خودکارآمدی بالا باعث افزایش تلاش، پشتکار و انگیزش فرد می‌شود و از مؤثرترین عوامل تعیین کننده عملکرد افراد بهویژه در پایش، کنترل و پیگیری برنامه‌های درمانی مددجویان وابسته به مواد مخدر می‌باشد (ابراهیم، کومار و ابوسماه^۵، ۲۰۱۱). ونگا و لانگ شور^۶ (۲۰۰۸) در ارتباط با خودکارآمدی ترک اعتیاد سوءصرف مواد، دریافتند که سطوح بالاتر خودکارآمدی در مصرف با افزایش احتمال پرهیز از هروئین ارتباط دارد. همچنین مقدار کمتری دارو بعد از دوره یک ساله گزارش شد. یافته‌های منینگ و همکاران (۲۰۱۸) نشان داد که تحمل آشفتگی پایین با خودکارآمدی ترک در افراد مصرف کننده حشیش ارتباط دارد. تحمل آشفتگی از طریق اختلال عاطفی مرتبط با درد، شدت مشکلات استفاده از حشیش و خودکارآمدی ترک را پیش‌بینی می‌کند (منینگ، و همکاران، ۲۰۱۸).

پژوهش‌های زیادی امروزه به بررسی رابطه ساده میان متغیرها می‌پردازند. اما پژوهش‌های دارای متغیرهای واسطه‌ای می‌توانند به ایجاد بینشی جدید در زمینه‌های

1. Phelpsa, Paniaguab,

Willcocksonc& Potterb

2. self-efficacy for quitting

3. Bandura

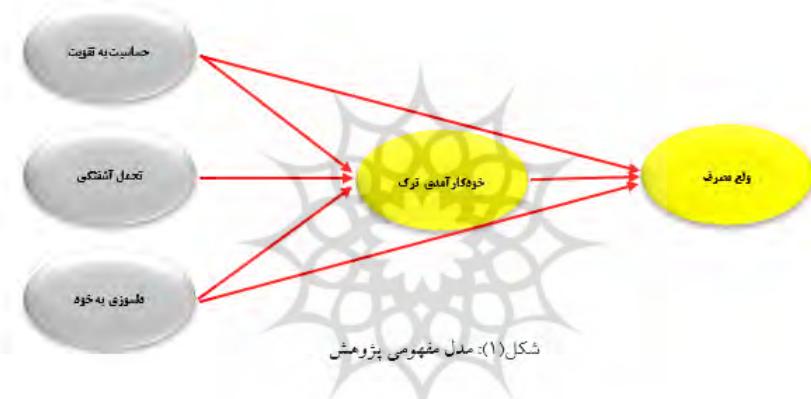
4. Tate, Wu, McQuaid, Cummins&

Shriver

5. Ibrahim, Kumar, & Abu Samah

6. Wong & Long Shur

موردنظر منجر شوند. مدل، مسیر دقیق تری از افرادی که مستعد ابتلا به مصرف مواد هستند را نشان می‌دهد (لینبرگ و زید، ۲۰۱۷). می‌توان گفت حساسیت به تقویت، تحمل آشفتگی، دلسوزی به خود و خودکارآمدی ترک از عوامل تاثیرگذار در لع مصرف در افراد وابسته به مواد می‌باشد. بررسی این متغیرها در کنار هم می‌تواند راهگشای برخی ابهامات موجود در این زمینه و روشن تر شدن مکانیسم‌های واسطه‌ای که باعث اثرگذاری این متغیرها در لع مصرف می‌شوند، باشد؛ بنابراین پژوهش حاضر با هدف مدل‌یابی روابط ساختاری لع مصرف بر اساس حساسیت به تقویت، تحمل آشفتگی، دلسوزی به خود با نقش میانجی: خودکارآمدی ترک انجام شد.

شکل(۱): مدل مفهومی پژوهش

۲۵۰
250

۱۳۹۸، شماره ۵۴، مسئلتان
سال سیزدهم، Vol. 13, No. 54, Winter 2020

روش

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری

روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی (مدل‌یابی روابط ساختاری) بود. تمامی افراد وابسته به مواد (هروئین) که در نیمه دوم سال ۱۳۹۷ به مراکز ترک اعتیاد شهر اردبیل مراجعه کرده بودند جامعه آماری پژوهش را تشکیل می‌دادند. تعداد ۲۵۰ نفر از این افراد به شیوه نمونه‌گیری خوش‌های از بین جامعه آماری فوق انتخاب و در پژوهش شرکت کردند. در پژوهش حاضر نیز با در نظر گرفتن احتمال افت حداقل ۲۵۰ نفر پرسشنامه‌های موردنظر را تکمیل کردند. بعد از حذف داده‌های مخدوش ۲۴۵ پرسشنامه وارد تحلیل آماری شد. روش جمع‌آوری اطلاعات در این پژوهش به این صورت بود که ابتدا لیست تمامی مراکز

ترک اعتیاد شهر اردبیل تهیه و سپس تعداد ۴ مرکز به تصادف انتخاب و پس از مراجعته به مرکز مربوطه تمامی پرونده‌های مراجعین آن مرکز در دسترس قرار گرفت. از هر مرکز ۶۵ نفر از افرادی که در پرونده‌شان دارای تشخیص وابستگی به هروئین بود انتخاب و در مرحله بعد از آن‌ها درخواست شد به صورت انفرادی و در محل مرکز به پرسش‌نامه‌های ولع مصرف، حساسیت به تقویت، تحمل آشفتگی، دلسوزی به خود و خودکارآمدی ترک پاسخ دهنده‌اند. تشخیص وابستگی به حداقل یک ماده روان‌گردن، دامنه سنی ۲۰-۵۰، داشتن حداقل سواد خولندن و نوشتن معیارهای ورود و عدم تمایل به همکاری برای شرکت در پژوهش نیز معیار خروج بود.

ابزار

۱- مقیاس کوتاه ولع مصرف مواد: این آزمون یک ابزار خودگزارشی ۸ گویه‌ای است که توسط سوموزا، دیرنوفث، گلدسمیت، مینسکیس و کوهن^۱ (۱۹۹۵) ساخته شده و مدت، فراوانی و شدت ولع مصرف مواد را در یک مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای از نه اصلأ^(۰) تا خیلی زیاد (۴) اندازه می‌گیرد. این آزمون همبستگی بالایی با مقیاس‌های شدت اعتیاد نشان داده و ضریب آلفای کرونباخ آن نیز ۰/۸۸^۲ گزارش شده است (سوموزا و همکاران، ۱۹۹۵). در پژوهش حاضر ضرایب آلفا برای این مقیاس ۰/۷۴ بدست آمد.

۲- مقیاس حساسیت به پاداش و تبیه: این مقیاس نسخه اصلی مقیاس خودسنجی ۴۸ سؤالی است که شامل گویه‌هایی در مورد علائق و احساسات فرد است. گویه‌های فرد، حساسیت به تنبیه و گویه‌های زوج، حساسیت به پاداش را می‌سنجد. مقیاس حساسیت به تنبیه و نیز حساسیت به پاداش برای اولین بار توسط تروبیا و توبنا^۳ (۱۹۸۴) با هدف تدوین ابزاری برای اندازه‌گیری تفاوت‌های فردی در فعالیت نظام بازداری رفتاری ساخته شد. هدف سازندگان، سنجش حساسیت پذیری افراد به پاداش و در نتیجه اندازه‌گیری فعالیت‌های نظام فعال‌ساز رفتاری بود. هدف، سنجش همزمان فعالیت هر دو نظام بازداری و فعال‌ساز رفتاری بود. این ابعاد شامل بعد اضطراب یا حساس بودن نسبت به تنبیه و بعد

1. Somoza, Dyrenforth, Goldsmith,
Mezinskis & Cohen

2. Torrubia& Tobena

تکانشی بودن یا حساسیت به پاداش است. طراحان اصلی برای بررسی ویژگی‌های روان‌سنجدی، آن را در ۲۱۴۰ دانشجوی دوره کارشناسی اجرا کردند. ضریب آلفای کرونباخ برای سؤال‌های مربوط به حساسیت به پاداش برابر ۰/۷۶ و برای حساسیت به تنبیه برابر ۰/۸۲ به دست آمد. سجادی (۲۰۰۸) در ایران با بررسی ۲۰۰ دانشآموز دختر مقطع دبیرستان دو ناحیه شهر شیراز ضریب آلفای کرونباخ حساسیت به تنبیه را ۰/۷۴ و حساسیت به پاداش را ۰/۷۰ گزارش کرد. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای حساسیت به پاداش ۰/۹۲ و حساسیت به تنبیه ۰/۷۹ به دست آمد.

۳- مقیاس تحمل آشتفتگی: این مقیاس، یک شاخص خودسنجدی است که توسط سیمونز و همکاران در سال ۲۰۰۵، به منظور اندازه‌گیری میزان تحمل آشتفتگی ساخته شد. دارای ۱۶ سؤال می‌باشد. نمره گذاری بر اساس یک مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرتی می‌باشد که به گوییه‌ی بسیار موافق عدد ۱ و به گوییه‌ی بسیار مخالف عدد ۵ تعلق می‌گیرد که این نمره گذاری در سؤال ۷ معکوس می‌باشد. در این مقیاس حداکثر نمره ۸۰ و حداقل نمره ۱۶ می‌باشد. مؤلفه‌های این مقیاس شامل: تحمل (گوییه‌های شماره‌ی ۱، ۳ و ۵)، ارزیابی (گوییه‌های شماره‌ی ۷، ۸، ۱۰، ۱۱، ۱۲ و ۱۳) جذب (گوییه‌های شماره‌ی ۲، ۴ و ۱۶) تنظیم (گوییه‌های شماره‌ی ۹، ۱۴ و ۱۵) می‌باشد. گوییه‌های این مقیاس، تحمل آشتفتگی را بر اساس توانمندی‌های فرد برای تحمل آشتفتگی هیجانی، ارزیابی ذهنی آشتفتگی، میزان توجه به هیجانات منفی در صورت وقوع و اقدام‌های تنظیم کننده برای تسکین آشتفتگی می‌باشد. نمرات بالا نشانگر تحمل آشتفتگی بالا است. ضرایب آلفا برای خرده مقیاس‌ها به ترتیب ۰/۷۲، ۰/۷۸، ۰/۷۰ و برای کل مقیاس ۰/۸۲ گزارش شده است. همبستگی درون طبقه‌ای پس از گذشت شش ماه ۰/۶۱ بود. مشخص شده این مقیاس دارای روابی ملاکی و همگرای اولیه‌ی خوبی است. این مقیاس با پذیرش خلق رابطه‌ی مثبت و با مقیاس‌های راهبردهای مقابله‌ای استفاده از الكل و ماری‌جوانا و استفاده از آن‌ها برای بهبود، رابطه منفی دارد (симونز و همکاران، ۲۰۰۵). در پژوهش حاضر ضرایب آلفا برای خرده مقیاس تحمل، ارزیابی، جذب و تنظیم به ترتیب ۰/۷۲، ۰/۶۰، ۰/۷۳، ۰/۷۵ و برای کل مقیاس ۰/۸۹ به دست آمد.

۲۵۲
252

۱۳۹۸ شماره ۵۴ همایش ماستن
سال سیزدهم، Vol. 13, No. 54, Winter 2020

۴- مقیاس دلسوزی به خود: مقیاسی خود گزارشی و دارای ۲۶ سؤال است که توسط نف در سال (۲۰۰۳) ساخته شد. دارای ۶ خرده مقیاس مهربانی به خود (۵ گویه)، خود داوری (۵ گویه)، انسانیت مشترک (۴ گویه)، انزوا (۴ گویه)، ذهن آگاهی (۴ گویه) و همدردی بیش از حد (۴ گویه) را دربر می‌گیرد. نمره گذاری در مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای از صفر (تقریباً هر گز) تا چهار (تقریباً همیشه) می‌باشد. میانگین نمرات این ۶ خرده مقیاس نمره کلی دلسوزی به خود را به دست می‌دهد. پژوهش‌های مربوط به اعتباریابی مقدماتی این مقیاس نشان داده‌اند همه این ۶ خرده مقیاس همبستگی درونی بالایی دارند. ضریب آلفا در تحقیقات گذشته ۰/۹۲ و اعتبار بازآزمایی ۰/۹۳ گزارش شده است (نف، ۲۰۰۳). ضریب آلفای کرونباخ خرده مقیاس‌ها در دامنه ۰/۶۱ تا ۰/۸۹ گزارش شده‌اند. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ بین ۰/۶۷ تا ۰/۹۰ به دست آمد.

۵- مقیاس خودکارآمدی ترک اعتیاد: این مقیاس که جهت بررسی میزان خودکارآمدی در مددجویان وابسته به مواد مخدر توسط برامسون¹ (۱۹۹۹) طراحی شده، شامل ۱۶ گویه می‌باشد و مهارت‌هایی همچون حل مسئله، تصمیم‌گیری، ابراز وجود و ارتباط را مورد سنجش قرار می‌دهد. طبق دستورالعمل برامسون (۱۹۹۹) در خصوص نحوه نمره‌دهی، پاسخ‌ها به صورت هفت گزینه‌ای است. حبیبی، کارشکی، دشتگرد، حیدری و طلایی (۱۳۹۱) اعتبار محتوای و صوری این مقیاس را مناسب گزارش نمودند. همچنین، حبیبی و همکاران (۱۳۹۱) میزان ضریب آلفای کرونباخ را ۰/۹۰ گزارش نمودند. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۳ به دست آمد.

یافته‌ها

میانگین (انحراف استاندارد) سالی شرکت کنندگان ۳۴/۲۹ (۹/۶۱) سال بود. تعداد ۲۸ نفر (۴/۴ درصد) تحصیلات ابتدایی، ۴۸ نفر (۱۶/۱ درصد) تحصیلات راهنمایی، ۱۰۵ نفر (۱۳/۵ درصد) تحصیلات دبیرستان، ۵۸ نفر (۱۹/۴ درصد) تحصیلات کارشناسی، ۶ نفر (۲۰/۴ درصد) تحصیلات بالاتر، داشتند. تعداد ۲۵ نفر (۸/۴ درصد) شغل دولتی، ۱۳۱ نفر (۴۳/۸ درصد) شغل آزاد داشتند، ۴ نفر (۱/۳ درصد) بازنیسته و ۸۵ نفر (۲۸/۴ درصد) بیکار

1. Bramson

بودند. تعداد ۴۶ نفر (۱۵/۴ درصد) میزان درآمد ماهیانه خود را پایین تر از ۳۰۰۰۰۰ تومان، ۵۶ نفر (۲۱/۴ درصد) بین ۳۰۰۰۰۰ تا ۵۰۰۰۰۰ تومان، ۱۰۵ نفر (۳۵/۱ درصد) بین ۵۰۰۰۰۰ تا ۱۰۰۰۰۰۰ تومان و ۳۰ نفر (۰/۱۰ درصد) بالاتر از یک میلیون تومان گزارش کردند.

آمارهای توصیفی متغیرهای مورد مطالعه در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱: آمارهای توصیفی متغیرهای مورد مطالعه

متغیرها	میانگین استاندارد	انحراف- استاندارد	متغیرها	میانگین استاندارد	انحراف- استاندارد	متغیرها	میانگین استاندارد	انحراف- استاندارد
حساسیت به پاداش	۳۹/۰۵	۹/۱۳۳	انزوا	۲/۹۱	۷/۳۸	تنظيم	۷/۳۸	۲/۹۱
حساسیت به تنبیه	۳۱/۱۵	۳/۵۸	ذهن‌آگاهی	۲/۷۶	۶/۸۳	تحمل	۶/۸۳	۲/۷۶
تحمل آشتفتگی	۳۹/۶۷	۱۱/۵۱	همدردی پیش از حد	۷/۶۶	۵۷/۲۳	دلسوزی به خود	۵۷/۲۳	۷/۶۶
جذب	۷/۲۳	۲/۷۸	مهربانی به خود	۱۳/۳۹	۳/۳۹	خودکارآمدی ترک	۶۷/۷۹	۱۰/۲۸
ارزیابی	۱۵/۶۷	۳/۸۵	خودداری	۹/۵۰	۳/۶۵	ولع مصرف	۹/۵۰	۱۲/۱۶

ماتریس همبستگی متغیرهای مورد مطالعه در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲: ماتریس همبستگی متغیرهای مورد مطالعه

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
۱-حساسیت به پاداش	۱	-	-	-	-	-	-	-
۲-حساسیت به تنبیه	۰/۷۷**	۱	-	-	-	-	-	-
۳-تحمل آشتفتگی کل	۰/۱۵	۰/۱۱	۱	-	-	-	-	-
۴-جذب	۰/۰۷	۰/۰۹	۰/۶۸***	۱	-	-	-	-
۵-ارزیابی	۰/۲۶	۰/۱۱	۰/۷۸***	۰/۷۸***	۱	-	-	-
۶-تنظيم	۰/۱۸	۰/۲۳	۰/۶۲***	۰/۶۲***	۰/۶۰***	۱	-	-
۷-تحمل	۰/۲۰	۰/۱۳	۰/۸۷***	۰/۸۷***	۰/۸۳***	۰/۸۳***	۱	-
۸-دلسوزی به خود (کل)	۰/۶۲***	۰/۵۸***	۰/۵۷***	۰/۴۹***	۰/۶۳***	۰/۶۱***	۰/۶۱***	۱
۹-مهربانی به خود	۰/۶۰***	-۰/۶۲***	-۰/۶۲***	-۰/۶۲***	-۰/۶۲***	-۰/۶۲***	-۰/۶۲***	۰/۶۱***
۱۰-خودداری	-۰/۶۴***	-۰/۵۴***	-۰/۵۴***	-۰/۴۹***	-۰/۶۹***	-۰/۷۱***	-۰/۷۱***	۰/۶۹***
۱۱-انسانیت مشترک	-۰/۷۱***	-۰/۶۹***	-۰/۶۹***	-۰/۶۲***	-۰/۵۷***	-۰/۵۷***	-۰/۴۹***	۰/۷۱***
۱۲-انزوا	-۰/۵۴***	-۰/۵۱***	-۰/۵۱***	-۰/۵۵***	-۰/۵۷***	-۰/۴۹***	-۰/۴۹***	۰/۶۳***
۱۳-ذهن‌آگاهی	-۰/۴۴***	-۰/۴۲***	-۰/۴۲***	-۰/۴۲***	-۰/۴۲***	-۰/۴۲***	-۰/۴۲***	۰/۶۹***
۱۴-همدردی پیش از حد	-۰/۲۰*	-۰/۲۱***	-۰/۲۱***	-۰/۲۰*	-۰/۱۱	-۰/۲۰*	-۰/۲۱***	۰/۸۱***
۱۵-خودکارآمدی ترک	-۰/۶۷***	-۰/۶۵***	-۰/۶۵***	-۰/۶۷***	-۰/۶۰***	-۰/۶۰***	-۰/۷۵***	۰/۵۵***
۱۶-ولع مصرف	۰/۰۵	۰/۰۷***	۰/۰۷***	۰/۰۷***	-۰/۲۹***	-۰/۱۷***	-۰/۲۹***	-۰/۴۵***

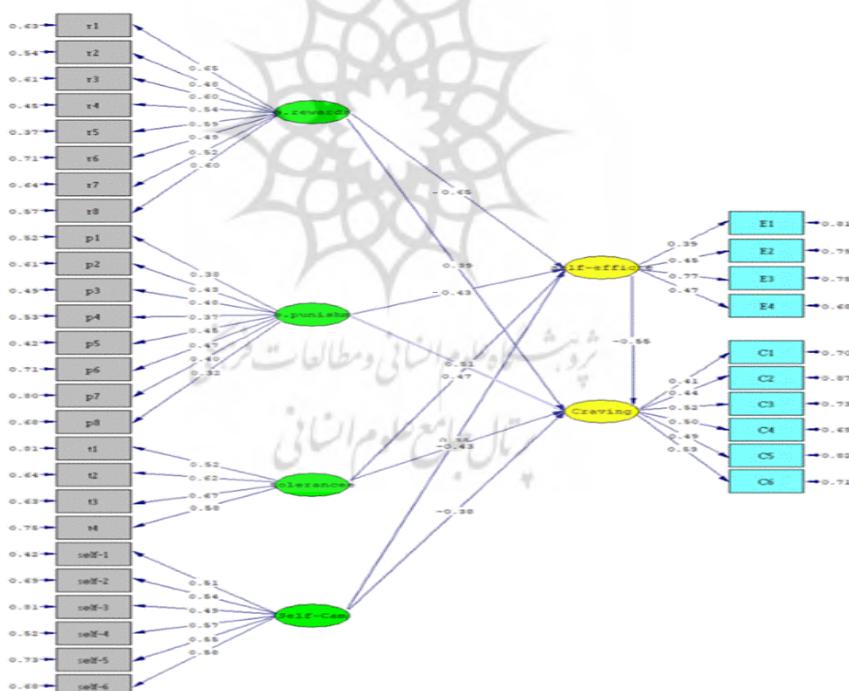
۲۵۴
۲۵۴

۱۳۹۸ شماره ۵۴، سال سیزدهم، Vol. 13, No. 54, Winter 2020

ادامه جدول ۲: ماتریس همبستگی متغیرهای مورد مطالعه

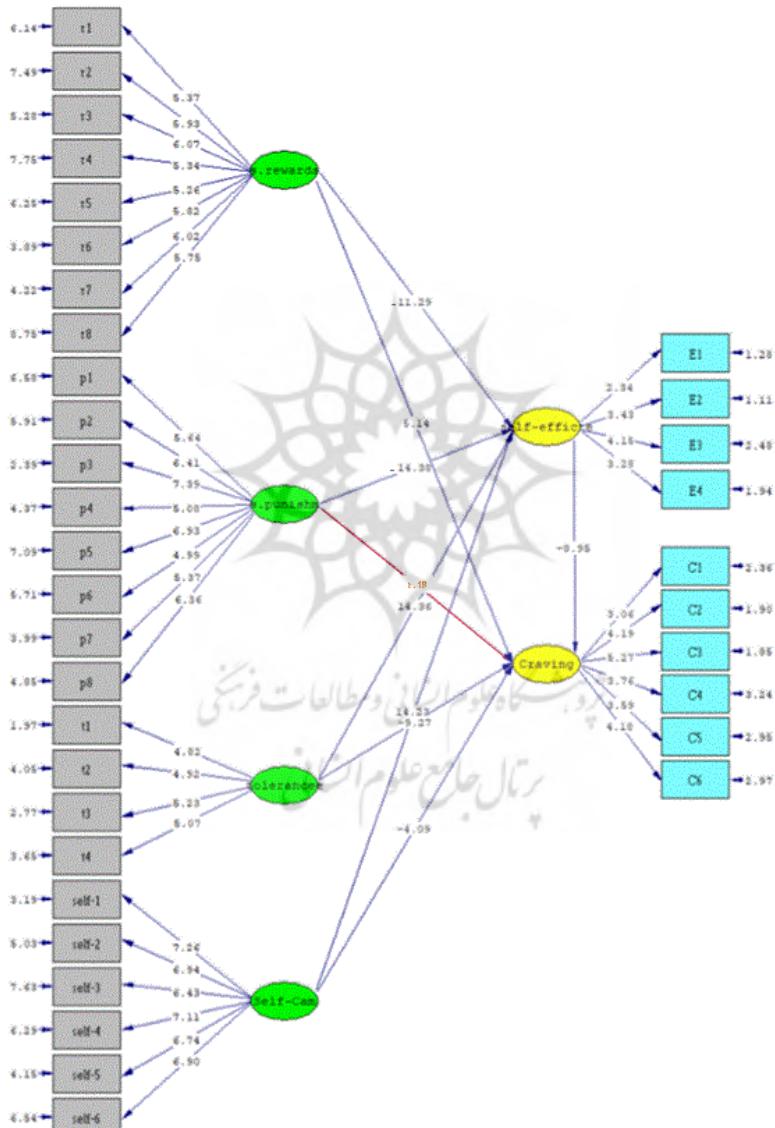
متغیرها	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹
۹-مهربرانی به خود	-	-	-	-	-	-	۱
۱۰-خودداری	-	-	-	-	-	۱	۰/۶۰**
۱۱-انسانیت مشترک	-	-	-	-	۱	۰/۷۲**	۰/۷۱**
۱۲-ازدوا	-	-	-	۱	۰/۴۹**	۰/۵۰**	۰/۴۳**
۱۳-ذهن‌آگاهی	-	-	۱	۰/۶۵**	۰/۶۹**	۰/۶۴**	۰/۶۲**
۱۴-همدردی بیش از حد	-	۱	۰/۱۹*	۰/۲۰**	۰/۲۱**	۰/۲۲**	۰/۱۸*
۱۵-خودکارآمدی ترک	۱	-۰/۱۷*	۰/۶۱**	-۰/۴۸**	۰/۶۴**	-۰/۶۰**	۰/۶۲**
۱۶-ولع مصرف	-۰/۴۴**	۰/۲۶**	-۰/۲۱**	۰/۲۷**	-۰/۲۸**	۰/۳۴**	-۰/۲۶**

نتایج تحلیل روابط ساختاری در نمودار ۲ ارائه شده است.

نمودار ۲: نتایج تحلیل روابط ساختاری

نمودار ۲ نشان می‌دهد که حساسیت به پاداش و تنبیه با شدت وابستگی اثر مستقیم، و تحمل آشفتگی و دلسوزی و مؤلفه‌های آن‌ها اثر معکوس دارند. همچنین مدل مسیر نشان می‌دهد که حساسیت به پاداش و تنبیه، تحمل آشفتگی و دلسوزی به خود به صورت غیرمستقیم با میانجی گری خود کارآمدی ترک بر ولع مصرف تأثیر می‌گذارد.

نمودار ۳: نتایج تحلیل محاسبه آماره T در مدل ساختاری

با توجه به نمودار^۳ و معناداری آماره T مربوط به هر یک از متغیرهای پژوهش در سطح خطای ۵٪ فرضیه‌های پژوهش مبنی بر اثر مستقیم حساسیت به پاداش، تحمل آشفتگی و دلسوزی به خود بر ولغ مصرف تایید می‌شود. نتایج آزمون فرضیات در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳: نتایج آزمون فرضیات

متغیرها	ضریب مسیر	آماره t	نتیجه
حساسیت به پاداش بر ولغ مصرف	۰/۳۹	۵/۱۴	تایید شده
حساسیت به تنبیه بر ولغ مصرف	۰/۵۱	۱/۱۸	تایید نشده
تحمل آشفتگی بر ولغ مصرف	-۰/۴۳	-۹/۲۷	تایید شده
دلسوزی به خود بر ولغ مصرف	-۰/۳۸	-۴/۰۳	تایید شده
ولغ مصرف بر خود کارآمدی ترک	-۰/۵۵	-۹/۵۵	تایید شده
حساسیت به پاداش بر ولغ مصرف با میانجیگری خود کارآمدی ترک	۰/۳۹	-۱۱/۲۹	تایید شده
حساسیت به تنبیه بر ولغ مصرف با میانجیگری خود کارآمدی ترک	-۰/۴۳	-۱۴/۳۸	تایید شده
تحمل آشفتگی بر ولغ مصرف با میانجیگری خود کارآمدی ترک	۰/۴۷	۱۴/۳۶	تایید شده
دلسوزی به خود بر ولغ مصرف با میانجیگری خود کارآمدی ترک	۰/۳۸	۱۴/۲۲	تایید شده

شاخص‌های برازش مدل در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴: شاخص‌های برازش کلی مدل اصلاح شده

شاخص	X ² / df	CFI	GFI	AGFI	RMSEA
مقدار محاسبه شده	۱/۸۶	۰/۹۲	۰/۹۴	۰/۹۲	۰/۰۶۳
سطح قابل قبول	۵-۱	>۰/۹۰	>۰/۹۰	>۰/۹۰	<۰/۰۸

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف مدل‌یابی روابط ساختاری ولغ مصرف بر اساس حساسیت به تقویت، تحمل آشفتگی و دلسوزی به خود با نقش میانجی خود کارآمدی ترک انجام شد. نتایج پژوهش حاضر نشان داد که حساسیت به پاداش اثر مستقیم و با میانجیگری خود کارآمدی ترک اثر غیر مستقیم بر ولغ مصرف دارد. این نتایج با یافته‌های ون هیمل-

رایتر و همکاران (۲۰۱۵)، استیناس-یون و همکاران (۲۰۱۶)، سان و همکاران (۲۰۱۸) و احمدی و همکاران (۲۰۱۹) همخوان می‌باشد.

در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت پاداش‌ها و تنبیه‌های موجود در بافت محیط (به عنوان عامل بیرونی) در تعامل با حساسیت نسبت به آن‌ها (به عنوان عامل درونی) می‌تواند در ولع مصرف افراد وابسته به مواد نقش داشته باشد. یکی از نظریه‌های زیستی مربوط به ولع مصرف نظریه حساسیت به مشوق است. طبق این مدل که مدل سازگاری عصبی نامیده می‌شود ولع مصرف به مداربندی عصبی، لایه‌های عصبی و سیستم پاداش نیز وابسته است (راینسون و بریج^۱، ۱۹۹۳). مطابق این نظریه حساسیت افراطی سیستم انتقال دهنده عصبی دوپامین است، که برجستگی تشویقی^۲ داروها را افزایش می‌دهد و این امر نیز به ولع افراطی آن ماده منجر می‌شود. بر اساس این مدل خواستن همیشه با هوشیاری صورت نمی‌گیرد؛ بنابراین ممکن است عود بدون آگاهی هوشیار صورت گیرد (راینسون، لاد و آدرسون^۳، ۲۰۱۴). از آنجا که ولع مصرف یا هوس کردن مواد به معنای داشتن انتظارات مثبت از اثرات مواد است؛ برخی افراد نسبت به نشانه‌های ایجاد‌کننده ولع مصرف، پاسخ بیشتری نشان می‌دهند؛ این موضوع می‌تواند آن‌ها را در زمینه بازگشت به مصرف دوباره مواد آسیب‌پذیر سازد چون این افراد به صورت تکانشی عمل می‌کنند؛ در نتیجه تکانش گری بالا با تقویت کنندگی بیشتر مواد در افراد معتاد همراه است. همین افزایش میزان پاداش دهنده‌گی در تکانش گری بالا می‌تواند توضیحی برای افزایش ولع مصرف در این افراد باشد (احمدی و همکاران، ۲۰۱۹).

نتایج تحلیل معادله ساختاری نیز نشان داد حساسیت به پاداش با میانجی گری خودکارآمدی ترک اثر غیرمستقیم بر ولع مصرف دارد. در تبیین این فرضیه می‌توان گفت انسان‌ها دارای نوعی نظام خود کنترلی و نیروی خود تنظیمی هستند و توسط آن نظام، بر افکار، احساسات و رفتارهای خود کنترل دارند و بر سرنوشت خود نقش تعیین کننده‌ای ایفا می‌کنند. کسانی که حس خودکارآمدی ضعیفی داشته باشند از کارهای چالش برانگیز

اجتناب می کنند. بر روی ناکامی های شخصی و نتایج منفی تمرکز می کنند. به سرعت اعتماد خود نسبت به قابلیت ها و توانائی های شخصی شان را از دست می دهند. عقیده دارند که شرایط و ظایف مشکل، خارج از حد توانائی و قابلیت آنها است و برای جبران آن به مصرف مواد ادامه می دهند.

نتایج پژوهش نشان داد تحمل آشفتگی اثر مستقیم و با میانجی گری خود کارآمدی ترک اثر غیرمستقیم بر لعل مصرف دارد. این نتایج با یافته های مطالعات بشرپور و همکاران (۱۳۹۳)، سو (۲۰۱۷)، بینا و همکاران (۲۰۱۷)، گیلمور و همکاران (۲۰۱۸)، سیمونز و همکاران (۲۰۱۸) و منینگ و همکاران (۲۰۱۸) مبنی بر این که تحمل آشفتگی از طریق اختلال عاطفی مرتبط با درد به طور معناداری، شدت مشکلات استفاده از حشیش و خود کارآمدی ترک را پیش بینی می کند همسو می باشد.

در تبیین این یافته می توان اظهار داشت اعتقاد بر این است که تحمل آشفتگی بر ارزیابی و عواقب ناشی از تجربه هیجانات منفی اثر گذار است به طوری که افرادی که تحمل آشفتگی کمتری دارند با شدت بیشتری به استرس و آشفتگی پاسخ می دهند. همچنین اعتقاد بر این است که این افراد توانایی های مقابله ای ضعیفی نسبت به آشفتگی نشان می دهند و در نتیجه می کوشند با به کار گیری استراتژی هایی که هدف آنها کاهش حالات هیجانی منفی است، از هیجانات منفی اجتناب کنند (کیو گ، ریکارדי، تیمپانو، میشل و اسمیت^۱، ۲۰۱۰). به عبارت دیگر افراد دارای تحمل آشفتگی پایین در پی تجربه آشفتگی هیجانی دچار بی نظمی رفتاری می شوند و با پرداختن به برخی رفتارهای مغرب مانند مصرف مواد در صدد تسکین درد هیجانی خود برمی آیند. آشفتگی ممکن است ماحصل فرآیندهای فیزیکی و شناختی باشد، لیکن بازنمایی آن به صورت حالت هیجانی است که اغلب با تمايل به عمل جهت رهایی از تجربه هیجانی مشخص می شود (سیمونز و همکاران، ۲۰۰۵).

نتایج تحلیل معادله ساختاری نشان داد تحمل آشفتگی با میانجی گری خود کارآمدی ترک اثر غیرمستقیم بر لع مصرف دارد. در تبیین این فرض می‌توان گفت خود کارآمدی بالا باعث انعطاف بیشتر در افراد می‌شود و بر میزان استرسی که فرد در هنگام روبرو شدن با یک چالش تجربه می‌کند تأثیر دارد. ونگا و همکاران (۲۰۰۸) در ارتباط با خود کارآمدی ترک اعتیاد سوء مصرف مواد، دریافتند که سطوح بالاتر خود کارآمدی در مصرف، با افزایش احتمال پرهیز از هروئین ارتباط دارد. همچنین مقدار کمتری دارو بعد از دوره یک ساله گزارش شد. می‌توان گفت خود کارآمدی منعکس کننده اعتماد فرد به توانایی اش در دست یابی به نتیجه‌ای دلخواه است، بر این اساس تعیین کننده میزان مقاومت افراد در برابر موانع و تجربیات ناخوشایند است. همچنین نتایج پژوهش حاضر نشان داد دلسوزی به خود اثر مستقیم و با میانجی گری خود کارآمدی ترک اثر غیرمستقیم بر لع مصرف دارد. این نتایج با یافته‌های مطالعات کلی و همکاران (۲۰۰۹)، ویتس و همکاران (۲۰۱۱) و پولپسا و همکاران (۲۰۱۸) همسو می‌باشد. شخصی که دلسوزی به خود بالای دارد قادر است حتی هنگام مواجهه با ناکامی و بدیماری نگرش توأم با ملایمت و مهربانی نسبت به خود داشته باشد. چنین فردی در کمی کند تمام انسان‌ها شکست می‌خورند و درد را تجربه می‌کنند، داشتن چنین ویژگی‌هایی فرد را قادر می‌سازد احساسات و هیجانات خود را به طور مناسب تجربه نماید؛ بدون آن که آن‌ها را از خود دور کرده یا کاملاً تحت سیطره‌ی آن‌ها قرار گیرد. اگر افراد زمان مواجهه با رنج و سختی و بی‌کفایتی با شکست و ناکامی به خود دلسوز باشند به این معناست که یک ادراک صمیمی و عاری از قضاوت ارزشی در مورد خودشان دارند؛ به جای اینکه خودشان را با خود انتقادی تحقیر کرده یا سرزنش کنند. این فرایند همچنین شامل بازشناسی نقص‌ها، اشتباهات و رویارو شدن با مشکلات زندگی است. در تحقیقات گذشته در خصوص خود داوری این متغیر با مؤلفه‌های سلامت روان ارتباط منفی داشته ولی مطابق نتایج مطالعه حاضر افراد مصرف کننده مواد که رفتارهای خود را مورد ارزیابی قرار داده و دید انتقادی نسبت به خود دارند بازشناسی زیادی از مشکل خود دارند. بنابراین خودداوری به صورت مشبت یا منفی می‌تواند نقش مهمی در درمان یا بازگشت به مصرف مواد داشته باشد. به طور کلی

۲۶۰
260

سال سیزدهم، شماره ۴۶، زمستان ۱۳۹۸
Vol. 13, No. 54, Winter 2020

شواهد موجود آشکار می‌کنند که دلسوزی به خود یک ویژگی مثبت روان‌شناختی بوده تا جائی که از آن به عنوان شاخصی برای سلامت و بهزیستی روانی استفاده می‌شود. دلسوزی به خود یک نیروی مثبت انسانی است که ویژگی‌های مثبتی چون مهربانی به خود، متنات، مروت، همدردی و احساسات پیوستگی با دیگران را به ارمنغان می‌آورد. به افراد کمک می‌کند تا موقع مواجه شدن با دشواری‌های زندگی و انجام رفتارهای نامطلوب نسبت به خودشان مهربان بوده و دلسوزی نشان داده، چرا که به آینده و سلامتی خود و پیامدهایی که مصرف مواد بر جنبه‌های مختلف زندگی او دارد می‌اندیشد و در نتیجه بعد از ترک کمتر احتمال دارد که دچار وسوسه مصرف مواد شوند (خسروی، ۱۳۹۳).

همچنین نتایج تحلیل معادله ساختاری نشان داد دلسوزی به خود با میانجی‌گری خودکارآمدی ترک اثر غیرمستقیم بر لع مصرف دارد. در تبیین این فرض می‌توان گفت افراد خود دلسوز با آگاهی از حالت هیجانی و فیزیکی خود زمانی که شرایط بدی را تجربه بدی می‌کنند یا وظیفه مهمی را فراموش می‌کنند، به جای آن که رنج روحی شان را فراموش کنند یا با نامهربانی درباره خود قضاوت کنند دیدگاه ذهنی شان را به سمت این طرز فکر تغییر می‌دهند که چگونه می‌توان در شرایط سخت فعلی دست از انتقاد نمودن از خود برداشت و با انجام رفتارهای سازگارانه رد شرایط فعلی از خود مراقبت کرد (گرم، ۲۰۰۹). بر این اساس افراد خود دلسوز راهبردهای مثبت‌تری در مقابله با موانع و مشکلات به کار می‌برند و این به افزایش خودکارآمدی آن‌ها کمک می‌کند. بدین معنی معتقدند که قادرند به طور موثری از عهده کنترل رویدادهای زندگی خود برآیند.

استفاده از پرسشنامه به عنوان تنها ابزار مناسب با نوع تحقیق و محدود بودن پژوهش به معتادان مرد، تعیین یافته‌های پژوهش را به زنان با دشواری روبرو می‌سازد. بر این اساس استفاده از ابزارهای مستقیم نظری مصاحبه و مشاهده بالینی و انجام پژوهش مشابه بر روی جمعیت زنان در مطالعات آتی پیشنهاد می‌شود. از لحاظ کاربردی با توجه به نقش حساسیت به تقویت، تحمل آشفتگی و دلسوزی به خود و خودکارآمدی ترک در پیش‌بینی لع مصرف مواد به ترتیب آموزش راهبردهای کنترل تکانه، مهارت‌های

تحمل آشتفتگی هیجانی و آموزش خودلسوی شناختی و راهکارهای افزایش خودکارآمدی در فرایند درمان اختلالات مصرف مواد پیشنهاد می‌شود.

منابع

- انجمان روان‌شناسی امریکا (۲۰۱۳). راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روانی (ویراست پنجم). ترجمه یحیی سید محمدی (۱۳۹۳). تهران: نشر روان.
- بشرطپور، سجاد؛ عباسی، آزاده (۱۳۹۳). رابطه بین تحمل آشتفتگی و اضطرار منفی و مثبت با شدت و وابستگی و ولع مصرف در افراد وابسته به مواد. *Magheh Tadkheiat-e-Ulum-e-Rafdar*, ۱(۱۱۲)، ۹۲-۱۰۲.
- حیبی، رحیم؛ کارشکی، حسین؛ دشتگرد، علی؛ حیدری، عباس؛ و طلایی، علی (۱۳۹۱). رواسازی و تعیین پایابی مقیاس خودکارآمدی ترک اعتیاد بر امسون. *Nashriyeh-Hekim*, ۱(۱۵)، ۵۸-۵۳.
- خرسروی، دیبا (۱۳۹۳). نقش خودکنترلی شناختی، دلسویزی به خود و ادراک بیماری در ولع مصرف و انگیزش درمان در افراد وابسته به مواد. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه محقق اردبیلی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی. اردبیل. ایران.

References

- Ahmadi, S., Basharpoor, S., & Narimani, M. (2019). The role of sensitivity to reward and punishment and moral disengagement in the prediction of craving among people with substance dependency. *International Journal of Psychology (IPA)*, 13(1), 40-62.
- Bandura, A. (1997). *Social learning theory*. Cliffs, NJ: Prentice– Hall.
- Bina, A., Greena, K. M., Daughtersb, S. B., & Lejuezc, C.W. (2017). Distress tolerance interacts with circumstances, motivation, and readiness to predict substance abuse treatment retention. *Journal of Addictive Behaviors*, 73, 99–104.
- Bramson, J. (1999). *The impact of peer mentoring on drug avoidance self-efficacy and substance use*. (Doctoral dissertation of Psychology). University of Northen Colorado, Greeley, Colorado.
- Bresin, K., & Verona, E. (2019). Craving and substance use: Examining psychophysiological and behavioral moderators. *International Journal of Psychophysiology*, 1-12. DOI: 10.1016/j.ijpsycho.2019.03.006.
- Fatseas, M., Serre, F., Alexandre, J.M., Debrabant, R., Auriacombe, M., & Swendsen, J. (2015). Craving and substance use among patients with alcohol, tobacco, cannabis or heroin addiction: a comparison of substance- and person-specific cues. *Journal of Addiction*, 110(6), 1035-1042.
- Germer, C.K. (2009). *The mindful path to self-compassion: Freeing Yourself from destructive thoughts and emotion*. New York, Guidford press.
- Gilmore, A.K., Jones, J.L., Moreland, A.D., Hahn, C.K., Brady, K.T., & Back, S.E. (2018). Gender moderates the association between distress tolerance and alcohol use among individuals with opioid use disorder. *Journal of Drug and Alcohol Dependence*, 190(1), 9-12.
- Gray, J.A. (2000). *The neuropsychology of anxiety: An inquiry into the functions of the septo-hippocampal system*. Oxford: Oxford University Press.

۲۶۲
262

- Ibrahim, F., Kumar, N., & Abu Samah, B. (2011). Self-efficacy and relapsed increase self-efficacy in the context of addiction behaviours: A systematic literature review. *Journal of Health Psychology*, 13(5), 607-623.
- Kelly, A. C., Zuroff, D. C., Foa, C. L., & Gilbert, P. (2009). Who benefits from training in selfcompassionateself-regulation? A study of smoking reduction. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 29(7), 727-755.
- Keough, M. E., Riccardi, C. J., Timpano, K. R., Mitchell, M. A., & Schmidt, N. B. (2010). Anxiety Symptomatology: The Association with Distress Tolerance and Anxiety Sensitivity. *Journal of Behavior Therapy*, 41(4), 567-574.
- Leyro, T. M., Zvolensky, M. J., & Bernstein, A. (2010). Distress tolerance and psychopathological symptoms and disorders: A review of the empirical literature among adults. *Journal Psychological Bulletin*, 136(4), 576-580.
- Lindberg, M. A., & Zeid, D. (2017). Interactive pathways to substance abuse. *Journal Addictive Behaviors*, 66(2), 76-82.
- Manning, K., Paulus, D.J., Hogan, J. B., Buckner, J. D., Farris, S. G., & Zvolensky, M. J. (2018). Negative affectivity as a mechanism underlying perceived distress tolerance and cannabis use problems, barriers to cessation, and self-efficacy for quitting among urban cannabis users. *Journal Addictive Behaviors*, 78(3), 216-222.
- Manning, K., Rogers, A. H., Bakhshai, J., Hogan, J. B. D., Buckner, J. D., Ditre, J. W., & Zvolensky, M. J. (2018). The association between perceived distress tolerance and cannabis use problems, cannabis withdrawal symptoms, and self-efficacy for quitting cannabis: The explanatory role of pain-related affective distress. *Journal of Addictive Behaviors*, 85(3), 1-7.
- Neff, K. D. (2003). Self-compassion: an alternative conceptualization of a healthy attitude toward oneself, *Journal Self and Identity*, 2(2), 85-102.
- Neff, K. D., & Germer, C. K. (2013). A pilot study and randomized controlled trial of themindful self-compassion program, *Journal of Social and Clinical Psychology*, 69(1), 28-44.
- Phelpsa, C. L., Paniaguab, S. M., Willcockson, I. U., & Potter J. S. (2018). The relationship between self-compassion and the risk for substance use disorder. *Journal Drug and Alcohol Dependence*. 1(183), 78-81.
- Rabinson, j. M., Ladd, B. O., & Adeerson, K. G. (2014). When you see it, let it be;urgency, mindfullness and adolescent substance use. *Journal Addictivie Behaviors*, 39(6), 1038-1041.
- Robinson, T. E., & Berridge, K. C. (1993). The neural basis of drug craving: an incentive-sensitization theory of addiction. *Journal Brain Research Reviews*, 18(3), 247-291.
- Rosenberg, H. (2009).Clinical and laboratory assessment of the subjective experience of drug craving, *Journal of Clinical Psychology Reviews*, 29(6), 19-34.
- Sajjadi, M. (2008). *Investigating the relationship between sensitivity to reward and punishment, encouragement and introversion, extraversionSocial*. Graduate Degree Master of Science in Psychology, Faculty of Education Sciences and Psychology, Shiraz University.
- Seo, J. W. (2017). How do you restrain yourself from avoidance when distressed? Distress tolerance and affective associations of avoidance/withstanding behaviors in college-aged heavy drinkers. *Journal of Personality and Individual Differences*, 111(1), 1-5.

- Serre, F., Fatseas, M., Swendsen, J., & Auriacombe, M. (2015). Ecological momentary assessment inthe investigation of craving and substance use in daily life: A systematic review. *Journal Drug andAlcohol Dependence*, 1(148), 1–20.
- Simons, J. S., Gaher, R. M. (2005). The distress tolerance scale: Development and validation of a self report measure. *Journal of Motivation and Emotion*, 29(2), 83-102.
- Simons, R. M., Sistad, R. E. Simons, J. S., & Hansen, J. (2017). The role of distress tolerance in the relationship between cognitive schemas and alcohol problems among college students. *Journal Addictive Behaviors*, 78(3), 1-8.
- Somoza, E., Dyrenforth, S., Goldsmith, J., Mezinskis, J., & Cohen, M. (1995). Insearch of a universal drug craving scale. *Annual Meeting of the AmericanPsychiatric Association, Miami Florida*, 121-132.
- Stenason, L., & Vernon, P.A. (2016). The Dark Triad, reinforcement sensitivity and substance use. *Personality and Individual Differences*, 49(4), 59-63.
- Sun, Y., Zhang, Y., Zhang, D., Chang, S., Jing, R., Yue, W., & et al. (2018).GABRA2 rs279858-linked variants are associated with disrupted structuralconnectome of reward circuits in heroinabusers. *Journal Translational Psychiatry*, 8(1), 131-138.
- Tate, S. R., Wu, J., McQuaid, J. R., Cummins, K., Shriver, C., Krenek, M., & Brown, S. A. (2008). Co-morbidity of substance dependence and depression: role of life stress and self-efficacy in SustainingAbstinence. *Journal Psychology of Addictive Behaviors*, 22(1), 1752-1757.
- Torrubia, R., Tobena, A. (1984). A scale for the assessment of susceptibility to punishment as a measure of anxiety: Preliminary results. *Journal Personality andIndividual Differences*, 5, 371-375.
- Van Hemel-Ruiter, M. E., De Jong , P. J., Ostafin, B. D., & Wiers, R. W. (2015). Reward sensitivity, attentional bias, and executive control in early adolescent alcohol use, *Journal Addictive Behaviors*, 40(1), 84–90.
- Van Hemel-Ruiter, M. E., DeJong, P. J., Ostafin, B. D., & Oldehinkel, A. J. (2014). Rewardrelatedattentional biases are related to future adolescent substance use. (submitted forpublication). *Journal Psychology of Addictive Behaviors*, 27(1), 142-150.
- Vettese, L. C., Dyer, C. E., Li, W. L., & Wekerle, C. (2011). Does self-compassion mitigate theassociation between childhood maltreatment and later emotion regulation difficulties? A preliminary investigation. *International Journal Mental Health Addiction*, 9(5), 480–491.
- Wong, E. C., & Longshore, D. (2008). Ethnic identity, spirituality, and self-efficacy influences on treatment outcomes among Hispanic American methadone maintenance clients. *Journal of Ethnicity in Substance Abuse*, 7(3), 328-340.
- World Health Organization (2018). *Global Status Report on Alcohol and Health*. ISBN 978-92-4-156563-9.
- Zvolensky, M. J., Vujanovic, A. A., Bernstein, A., Leyro, T. (2010). Distress tolerance: Theory, measurement, and relations to psychopathology, *Journal of Current Directions in Psychological Science*, 19(6), 406-410.